

Joseph Confavreux

”Det råder ingen respekt för krigslagarna i vare sig Mariupol eller Gaza”

Intervju med Daria Saburova

Ur *Mediapart*, 14 november 2023

Medan Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj ställt sig på Israels sida uttalar en del av medborgarna i hans land sitt stöd för Gaza och försöker hitta paralleller mellan hemlandet och Palestina. Här följer en intervju med den fransk-ukrainska akademikern Daria Saburova.

Daria Saburova är medlem av Europeiska nätverket för solidaritet med Ukraina och gruppen Solidaritet mellan Ukraina-Palestina. Hon är en av initiativtagarna till en ukrainsk appell om solidaritet med Palestinas folk, som undertecknats av över 400 akademiker, artister och aktivister och som först publicerades i den ukrainska tidskriften *Commons*.¹

Gaza idag, är det verkligen jämförbart med Mariupol igår?

I en artikel jag skrivit gör jag den jämförelsen utifrån direkta intryck av bilder av omfattningen av det mänskliga dramat och att Mariupol, som Gaza, är städer belägrade av en mäktig armé, som utsätter dem för ständigt bombardemang.² I Mariupol ska 90 procent av alla byggnader ha förstörts under tre månaders belägring och bombningar.

Även om det inte finns några officiella beräkningar eftersom Mariupol ju nu befinner sig på territorium som ockuperas av Ryssland, anser man att mellan 25 000 och 50 000 människor dödats i en stad med 450 000 invånare före kriget och 300 000 vid den tidpunkt då belägringen började.

På samma sätt som Israels armé beslutat öppna humanitära korridorer och bombat påstått ”säkra” områden respekterade heller inte den ryska armén de humanitära korridorer man förhandlat fram, vare sig i Mariupol eller i Kyiv-regionen eller på andra håll.

Och varken i Mariupol eller i Gaza respekteras någon av de lagar som är avsedda att gälla under krig. I Gaza dör barn i tusental av bombningar av sjukhus, skolor ... I Mariupol minns vi bombningarna av en förlossningsavdelning, men även av en teater dit många barn sökt sin tillflykt och att detta var klart markerat.

Enligt siffror från Ukrainas hälsovårdsministerium i maj i år har sammanlagt 1 400 sjukhus skadats sedan invasionen startade, 540 är delvis förstörda och 177 fullständigt.

Därmed är jämförelsen giltig, inte bara för att det i båda fall handlar om en imperialistisk och kolonialistisk attack, utan också genom det sätt attacken utförts på.

Går det också att se en parallell mellan massakern den 7 oktober och den som skedde i exempelvis Butja?

Det är en jämförelse som varit mycket vanlig i ukrainska medier och som en rad politiker gjort efter attacken den 7 oktober. Det är bl a den jämförelsen som bidragit till att allmänna opinionen slutit upp i en pro-israelisk samsyn. Givetvis handlar morden på civila i båda fall om krigsbrott. Men jämförelsen är också mycket ytlig.

---

¹ Se [Ukrainian Letter of Solidarity with Palestinian people](#)

² Se Daria Saburova, [Why Ukrainians should support Palestinians](#) (*opendemocracy* 19/10 2023)

I fallet Butja handlade det om **folkmord** begånget av en ockupationsarmé, medan attacken den 7 oktober, som vi fortfarande saknar exakta uppgifter om, uppenbart utfördes av en del av det väpnade palestinska motståndet mot civilbefolkningen i en ockupations- och apartheidstat.

Den skillnaden rättfärdigar på intet vis det skedda och författarna till den ukrainska solidaritetsappellen med palestinerna är helt emot metoden, vilket måste understrykas för förståelse av de båda situationerna och kunna undvika förhastade jämförelser.

Från vetenskaplig ståndpunkt är parallellerna intressanta. Men situationen och bakgrunden skiljer sig för mycket. Parallellen mellan läget i Ukraina och läget i Palestina har ändå ett strategiskt och politiskt intresse då det handlar om två extremt våldsamma koloniala aggressioner som pågår samtidigt inför våra ögon och där olika imperialistiska makter tycks ha olika geopolitiska intressen. Här måste vi betona vad som är gemensamt för att få till stånd en solidaritet underifrån.

Att se en parallell mellan Ukraina och Palestina har också att göra med vårt ansvar för att fördöma Västs hyckleri och i synnerhet USA:s intresse av att försvara Ukraina och dess vägran att stödja Palestina. Samtidigt åligger det också att fördöma Irans hyckleri när man stöder Palestina men levererar drönare till attackerna på Ukraina och bedriver en grym repression mot protester på hemmaplan.

Vad vi bevittnar i samtliga fall är en ”campistisk” logik där imperialisterna, oavsett om det handlar om USA, Ryssland eller Iran, på ett cyniskt sätt stöder vad som tjänar olika härskande klassers intressen utan hänsyn till det egna folket eller de folk man påstår sig stödja här och var.

Den 19 oktober skrev ni: ”I egenskap av ukrainare, i egenskap av anhängare till Ukrainas sak, har vi en särskild skyldighet att förstå och höja rösten inför det som sker”. Varför?

För att jag var chockad och besviken över att Ukrainas regering reagerat med villkorslöst stöd till Israels rätt att försvara sig. Givetvis ska man inte förvänta sig mer av Ukrainas regering och stat än vad man förväntar sig av andra stater. Stater fattar beslut utifrån sina egna intressen. Och det är helt klart att Ukrainas inställning till det som sker i Gaza avgörs av pragmatiska och geopolitiska överväganden.

Men det får inte innebära att vi, i egenskap av medlemmar av det ukrainska samhället men också i egenskap av antiimperialistiska aktivister, ska avstå från att försöka få regeringen att inta en annan hållning än vad man gjort. Det är orsaken till den appell om stöd till palestinerna som vi och hundratals aktivister, intellektuella, artister och medlemmar av civilsamhället undertecknat.

Ukraina har tidigare alltid röstat för FN:s resolutioner där ockupationen av de ockuperade palestinska territorierna fördömts. Innebär Zelenskyjs hållning nu att man bytt fot eller bara en ofrånkomlig pragmatism genom att Ukraina svårligen kan tillåta sig att gå emot USA:s intressen?

Jag skulle vilja börja med att påpeka att uttrycket ”den israelisk-palestinska konflikten” tenderar att maskera våldet i det koloniala förhållandet mellan Israel och palestinerna. Jag vill snarare tala om Israels krig mot Palestina eller Israels aggression, på samma sätt som vi uttrycker oss när det gäller kriget i Ukraina.

Vi bör också ha klart för oss att Zelenskyjs uttalanden, utan att direkt kritiseras, har nyanserats av den ukrainska administrationen själv. Under omröstningen i FN om det jordanska förslaget [den 27 oktober för en ”omedelbar, varaktig och understödd humanitär vapenvila] lade Ukraina ner sin röst, medan USA röstade emot. Vi som undertecknat appellen anser inte det

vara tillräckligt med en nedlagd röst, men det visar ändå att uppslutningen bakom USA inte är total.

Det är också intressant att studera uttalandena från det ukrainska utrikesministeriet. De motsäger inte Zelenskyj direkt men kompletterar hans uttalanden genom att påminna om att Ukraina historiskt alltid varit för ”en politisk lösning på den israelisk-palestinska konflikten” och att man motsatt sig den olagliga ockupationen av palestinskt territorium.

Vi bör ha klart för oss att relationerna mellan Ukraina och Israel varit mycket spända de senaste åren och att det bl a handlat om att Ukraina röstat mot ockupationen av palestinskt territorium men också om den israeliska regeringens försiktiga inställning till Rysslands aggression mot Ukraina.

2014 röstade Israel inför för den FN-resolution som fördömde Rysslands annektering av Krim och som slog fast Ukrainas territoriella integritet. Två år senare röstade Ukraina ja till en resolution som fördömde de israeliska bosättningarna i Jerusalem, vilket ledde till att Israels premiärminister Benjamin Netanyahu inställde ett planerat besök av Ukrainas dåvarande premiärminister.

Vidare får det tilläggas att skillnaden är stor mellan den extremhögerregering som sitter vid makten i Israel idag och den ultraliberala regeringen i Ukraina.

Avspeglar Ukrainas sätt att positionera sig i den israelisk-palestinska konflikten läget i landet idag?

Det är intressant att notera, med tanke på de hot Ukraina står inför sedan många år, att man i fokus för sin utrikespolitik placerat två avgörande principer: respekten för territoriell integritet och kärnvapenavrustning. Ukraina avstod från sina lager av kärnvapen mot garantier för sin territoriella integritet. Även om förutsättningarna för den uppgörelsen sopats bort av Ryssland är det en inställning med stark förankring och som kommit till uttryck vid olika omröstningar i FN.

Principen om respekt för territoriell integritet fick nyligen Ukraina att stödja Azerbajdzjan i Nagorno-Karabach, trots att det rörde sig om en etnisk rensning. Det innebär inte att den styrande klassen i Ukraina inte förstår vad armenierna känner, men politiskt, och i termer av internationell rätt, dominerar uppfattningen att det är omöjligt att tumma det minsta på respekten för territoriell integritet.

Jag tror att logiken i ukrainsk diplomati är denna: överger man principen om territoriell integritet skulle det innebära att man släpper på Ukrainas egna legitima anspråk på de ockuperade områden och ge fritt spelrum åt den ryska propagandans tal om att invasionen skedde för att skydda den rysktalande befolkningen i Donbas mot etnisk rensning från olika ukrainska regeringen efter Majdanrevolutionen.

EU-kommissionen har just meddelat att man tänker inleda förhandlingar om ukrainskt EU-medlemskap. I associationsavtalet mellan Ukraina och EU finns redan en klausul om ”samsyn i frågor rörande utrikespolitik och säkerhet”. Påverkar det Ukrainas ställningstaganden i den israelisk-palestinska konflikten, även om EU:s medlemsstater heller inte talar med samma röst i frågan?

Jag är ingen specialist på de frågorna, men i den mån EU:s hållning inte är homogen tror jag inte att Ukrainas uppslutning bakom europeisk diplomati behöver vara total. Det finns manöverutrymme. Nyligen har vi i den stora ukrainska tidningen *Ukrainska Pravda* kunnat läsa kritik av Zelenskyjs uppslutning bakom Israel och EU:s diplomati och risken för att äventyra två år av diplomatiska ansträngningar för att förbättra relationerna med arabländerna.

Vid den senaste omröstningen i FN den 9 november bekräftade Ukraina sitt traditionella fördömande av Israels olagliga bosättningar på ockuperat palestinskt territorium. Även om betydelsen av det ställningstagandet inte får överdrivas visar det att Ukraina förfogar över ett visst utrikespolitiskt manöverutrymme.

Är ert öppna brev med uppmaning till stöd för palestinierna något representativt för det ukrainska samhället?

Det råder stort pro-israeliskt konsensus i Ukraina och pro-palestinska ståndpunkter är i minoritet. Men det beror till stor del på att läget framställs på ett förenklat sätt. På samma sätt som en del av yttersta vänstern eller vänstern i Frankrike vägrar stödja Ukraina under tal om att det skulle handla om ett "krig via ombud" mellan USA och Ryssland kan man i ukrainska tidningar få läsa att Hamas attack den 7 oktober bara var ett krig via ombud mellan Rysslands bundsförvant Iran och Väst.

I Ukraina talas det ytterst lite om det palestinska samhället, dess kamp mot ockupationen i sjuttiofem år, och man framhåller i första hand att Hamas representanter varit i Moskva.

Också där suddar ett "campistiskt" sätt att betrakta läget ut palestinierna som självständiga aktörer och det extrema våld som härjar både Gaza och palestinierna på de ockuperade områdena.

Är du orolig för att effekterna av kriget i Mellanöstern ska drabba Ukraina, framför allt när det gäller militärt och ekonomiskt stöd från Väst?

Jag är orolig för att Ukraina ska överges av västliga regeringar, som verkar mer och mer motsträviga till att ge Ukraina militärt stöd i de kvantiteter som behövs för att verkligen kunna hota den ryska armén och att det ukrainska motståndet ska glömmas bort av de rörelser som kämpar för befrielse av världen i sin helhet. Från internationalistisk utgångspunkt vore det konsekvent att kräva att de vapen Väst förser Israel med i stället skulle gå till Ukraina.

Men i det läge vi befinner oss i vill jag helst undvika att skapa någon konkurrens om uppmärksamheten mellan Palestina och Ukraina, det vore lika felaktigt som orättvist mot såväl palestinier som ukrainare. Palestinierna utsätts idag för ett extremt våld som måste dokumenteras och göras synligt och då går det inte att hålla sig undan eller förhålla sig passiv.

Situationen är inte helt symmetrisk för Ukrainas del, framför allt vad gäller frågan om eldupphör. Många av de organisationer jag skulle beteckna som "campistiska" manar till eldupphör, men de paroller och de förutsättningar som omger det kravet ser inte likadana ut beroende på om man talar om Palestina eller Ukraina.

Kravet på eldupphör i Gaza är knutet till ett mycket ojämnt styrkeförhållande där palestinierna inte har några möjligheter att försvara sig inom ramen för ett konventionellt krig. Det är palestinierna själva som kräver eldupphör och som kopplas till krav på ett slut på ockupationen och kolonisationen.

Vidare riktar det sig framför allt till Israel och att det ska upphöra med förföljelser av palestinierna på Västbanken, sluta bomba Gaza och dra tillbaka sina trupper från alla palestinska territorier.

I fallet Ukraina får kravet på eldupphör, som det formulerats av olika organisationer i Västländer, en annan innebörd. Det riktar sig till Ukraina och regeringarna i Väst, för det går inte att påverka Ryssland eller de regeringar som stöder det.

Då handlar det om att stödja en angripare och försvaga ukrainarna kamp mot ockupationen. Demonstrationerna för "fred i Ukraina" och kraven på stopp för vapenleveranser till Ukraina

har aldrig sammanfallit med ukrainarnas mobilisering, det är motsatsen till vad Ukrainas folk kräver.

Till sist, vad betyder *La France Insoumises*³ oförmåga att ta klar ställning eller den revolutionära defaitismen bland vissa organisationer längst till vänster? I båda fallen att man inte vill stödja Ukrainas motstånd, tvärt emot vad samma organisationer säger när det gäller Palestina. En verklig internationalism får inte grundas på ”campistisk” logik eller någon selektiv solidaritet.

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

Hanna Perechoda: [Föreställ dig ett land – Ukraina eller Palestina](#)

Fintan O’Toole: [Israel, USA och kriget i Gaza](#) (artikelsamling)

[Ukraina, Gaza och Israel](#) (artikelsamling)

[Röster om kriget mellan Hamas och Israel](#) (artikelsamling)

---

³ *La France Insoumises* (Det okuvliga Frankrike) är ett socialistiskt och vänsterpopulistiskt parti som grundades 2016. Dess mest kände företrädare är Jean-Luc Mélenchon. Om franska vänsterns syn på kriget i Ukraina, se avsnittet ”Frankrike och Italien” i [Vad säger den europeiska vänstern om Ukrainakriget?](#)